

Field recording

Ga zelf op stap met een opnametoestel

Wat is field recording?

Field recording is een term voor geluiden die opgenomen worden buiten een geluidsstudio.

Je vangt met andere woorden geluiden in hun natuurlijke omgeving: daar waar ze zich elke dag schuilhouden, stuiten, sissen of rondcirkelen. Geluiden in hun eigen biotoop, zeg maar. Of dat nu een ondergrondse parking, een dichtbegroeid oerwoud of onder water is. Het kan gaan om zowel natuurgeluiden als geluiden die gemaakt worden door de mens, zoals bijvoorbeeld het slepen van een stoel in een kerk of het ritmisch scanderen van een verkoper die zijn waren aanprijst op een markt. Volgens deze definitie is een geluidsoptname met de dictafoon van je smartphone dus ook een field recording.

Field recording beperkt zich niet alleen tot het verzamelen van geluiden, het gaat ook om wat je er mee doet. Een geluidsoptname is een perceptie, een blik op de realiteit, een *framing* van het luisteren.

“ Een creatieve recordist put uit de rauwe audio om ons heen, voegt er betekenis en expressie aan toe, en deelt deze in aangrijpende geluidseffecten die choqueren, bedroeven en inspireren.”

(Paul Virostek in [Field Recording: From research to wrap](#)).

“ Field recording kan een spectaculaire manier zijn om uit je muzikale gewoontes te breken en nieuwe inspiratie op te doen.”

(Ryan Gaston op [Perfect Circuit](#))

Hoe begin je eraan?

Bij field recordings denken veel mensen meteen aan technologische snuffjes en problemen. Welk opnametoestel kan ik gebruiken? Hoe zorg ik dat er geen wind in de microfoon komt? Met welk programma kan ik de opgenomen geluiden bewerken?

Daarmee gaan we voorbij aan **de essentie van field recordings: leren luisteren naar de muzikaliteit en poëzie van de geluiden in de wereld rondom ons**. Als je field recordings gaat maken, neem je verschillende rollen op: je bent smokkelaar, verkenners, jager en geluidstechnicus ineen. Eerst leer je je open te stellen voor de geluiden die je omringen en bepaal je wat voor geluiden je zoekt. Dan pas ga je op jacht. **Technologie is een hulpmiddel om je geluiden zo goed mogelijk te vangen, niet het doel op zich**.

Field recording begint bij **nieuwsgierigheid, observatie en reflectie**. Dit wordt dus niet alleen bepaald door het materiaal, maar door wie jij bent, hoe jij luistert en wat je met het geluid wil vertellen.

Een nieuwe manier van luisteren en denken

Er zijn geen twee mensen die op dezelfde manier luisteren. Hoe je luistert, verandert samen met de omstandigheden waarin je je bevindt. Wist je bijvoorbeeld dat je anders luistert als je honger hebt of verliefd bent?

Voor aifoon vraagt field recording om een nieuwe manier van luisteren. Je leert denken, kijken en voelen met je oren in plaats van met je brein of je ogen. Ineens merk je op hoeveel geluiden ons dagelijks omringen en hoor je wat die geluiden vertellen.

Ook het opnemen leert je anders luisteren. Net als foto's zijn geluidsoptnames geen louter neutrale weergave van de werkelijkheid. Welk geluid je opneemt, hoe je het opneemt en hoe je het laat horen, zegt ook iets over jezelf.

© Femke den Hollander

Een gids om zelf op stap te gaan

VÓÓR DE OPNAME

Stretch je oren

We lopen de hele dag tussen allerlei geluiden, maar we luisteren er nauwelijks naar. Om field recordings te maken, moet je vooral je oren wakker maken, een beetje zoals ook een sporter eerst de spieren opwarmt. Op die manier begin je open en gefocust aan een opname. Daar hebben we verschillende oefeningen voor.

- » Je lichaam als membraan: ga naar buiten. Luister met je oren. Open beetje bij beetje je hele lichaam voor de geluiden rond je. Maak van je lichaam een membraan dat gevoelig is voor geluid. Laat alles binnenkomen.
- » Listening trajectories: ga naar buiten en wandel zonder doel. Laat je leiden door de geluiden die je hoort. Sta af en toe stil, sluit je ogen en luister om je richting te bepalen.
- » Uitdijende kringen: ga naar buiten en focus je terwijl je wandelt eerst op de geluiden heel dicht bij jezelf. Welk geluid maken je kleren terwijl je beweegt? En je voetstappen? Breng dan je focus steeds verder weg van jezelf. Wat is het verste geluid dat je kan horen? Hoeveel geluiden kan je tegelijk horen? Vergroot je verwondering. Daag jezelf uit.

Wissel uit

Ga je samen met anderen field recordings maken? Dan is het waardevol om uit te wisselen hoe jullie de vorige oefeningen hebben ervaren. Luister samen naar geluiden en vertel elkaar hoe die bij jullie binnenkomen. Zo scherp je het luisteren verder aan. Ook als je alleen op pad gaat, kan je stilstaan bij de geluiden die je hoort en hoe ze bij jou binnenkomen.

Maak een plan

Maak een plan voor je op pad gaat. Bedenk wat voor geluid je wil capteren en hoe je dat gaat doen. Je kan ook in het wilde weg geluiden opnemen of af en toe onverwachts een mooi geluid capteren, maar je hebt toch meer kans op succes wanneer je een longlist maakt.

Leer je materiaal kennen

De meeste handzame recorders hebben een functie om “voor te beluisteren”. Met deze functie kan je via je koptelefoon luisteren vooraleer je het geluid daadwerkelijk opneemt. Tijdens het voorbeluisteren bepaal je het opnameniveau en de afstand tegenover de geluidsbron. Hoe verder je de microfoon houdt van de bron, hoe meer akoestiek en andere geluiden op de opname zullen staan, en omgekeerd.

Zorg dat je opnametoestel aanvoelt als een verlengstuk van jezelf. Maak eerst veel geluidsopnames thuis en/of neem geluiden op van objecten die je manipuleert, totdat je toestel en/of externe microfoon geen geheimen meer voor je heeft. Test je toestel uit en zorg dat je goed weet hoe het werkt. Pruts en experimenteer!

Eens je dit onder de knie hebt, kan je op stap. Plug je hoofdtelefoon in en luister naar de stad door je opnametoestel.

Kies je moment

Op welk moment van de dag ga je opnemen? Vroeg in de ochtend klinkt een plein helemaal anders dan op een drukke koopjesdag. Ga vroeg in de ochtend of laat in de avond op pad als je geluiden zoekt die niet door mensen gemaakt worden.

Ook het weer verandert geluid. Regen of wind kunnen je opnames beïnvloeden.

Ga op geluidenjacht

Denk als een jager: neem de omgeving in je op en benader je geluid zorgvuldig en gericht. Het kan soms even duren voor je de opname krijgt die je wilt hebben. Blijf geduldig wachten tot je het geluid te pakken krijgt. Je geduld wordt beloond!

Maak het persoonlijk

Bouw een relatie op met je geluid. Wat vertelt het geluid dat je wil opnemen over jezelf? Een deur klinkt als een deur. Maar wat voel je bij het geluid van de voordeur van je ex en hoe neem je dat op? Of hoe klinkt de deur van Wetstraat 16 als die dichtvalt na een slopende persconferentie? Hoe verhouden we ons tot specifieke geluiden? En wat vertellen ze over onszelf en de tijd waarin we leven? Deze vragen maken je zoektocht doelgerichter en meer genuanceerd. En ook als je later met je geluiden aan de slag gaat in een compositie, vergroot een persoonlijke relatie met je geluiden de vertelkracht ervan.

Technische tips

Iedereen kan field recordings maken, daar zijn we bij aifoon van overtuigd. De allereerste geluidsopnames werden gemaakt met een loodzware **fonograaf**, maar vandaag heeft bijna iedereen een smartphone en dus een opnametoestel op zak. Ook professioneel opnamemateriaal is veel betaalbaarder en gebruiksvriendelijker geworden. Dat maakt field recording toegankelijker dan ooit.

Als je geluid wil opnemen is je **smartphone** de makkelijkste start. Iedereen heeft er één en je kan eenvoudig geluid opnemen en uploaden. Het nadeel: telefoons zijn gemaakt om spraak op te nemen en hogere of lagere geluiden kunnen ze moeilijk registreren. Wil je een groter frequentiebereik en een rijkere klank? Koop dan een **opnametoestel**. Goede instapmodellen zijn Zoom h1n of Roland R-07, of google 'field recorder' of 'portable recorder' om de meest recente toestellen te vinden.

Geluiden **bewerken en monteren** is een kunst op zich. Voor aifoon is de essentie van field recordings het luisteren naar de geluiden om je heen en die weten te vangen. Wil je met die geluiden verder aan de slag? Dan kan je verschillende montageprogramma's gebruiken zoals bijvoorbeeld Audacity of Reaper.

aifoon & field recording: a love story

aifoon vindt field recording zo'n krachtige tool dat we het gebruiken in bijna al onze projecten: van workshops en sound walks tot audiohackings en circusvoorstellingen.

Want geluiden doen iets met mensen, zowel bewust als onbewust. Daar op een poëtische manier mee aan de slag gaan biedt pedagogische, communicatieve en artistieke mogelijkheden.

Om field recordings te maken heb je geen voorkennis nodig. Iedereen kan een gevoeligheid voor geluid opbouwen en kan geluiden opnemen.

Geluid heeft geen normen, genres of canon. Je kan dus ook geen fouten maken: er zijn geen valse geluiden of geluiden die uit de maat klinken. Dat zorgt voor een onbevooroordeelde openheid. Deelnemers kunnen zich vrij en intuïtief uitdrukken.

In de publieke ruimte kan je geluidsopnames afspelen via speakers en zo een fictieve laag toevoegen aan de werkelijkheid. Dat doet voorbijgangers op een andere manier luisteren naar hun omgeving. **Audiohacking** noemen we dat.

In **voorstellingen** zetten field recordings de auditieve verbeelding van het publiek aan het werk. Door de geluidsopnames gaan mensen op een nieuwe manier kijken en krijgen ze een diepere emotionele beleving van de voorstelling.

Met field recording kan je ervaringen uitdrukken voorbij de grenzen van de taal. Geluiden hebben een directe en voelbare impact, zonder dat je onder woorden hoeft te brengen wat je bedoelt. In ons project **The City Rings** bijvoorbeeld leren kinderen uit India en uit België elkaar en elkaars omgeving kennen via geluid.

Meer weten?

Zin om field recordings verder te ontdekken en inspiratie op te doen? Begin met deze grote namen uit de geschiedenis van de geluidskunst. Zij zijn de pioniers van field recording.

- » Een van de allereerste field recordings werd gemaakt door een jongen van acht jaar oud. **Ludwig Koch** kreeg een **fonograaf** cadeau van zijn vader en nam er de roep van een **shamalijs** mee op.
- » De Amerikaanse **John Lomax** gebruikte field recordings om cowboyliederen vast te leggen in Texas. Samen met zijn zoon **Alan Lomax** bouwde hij een gigantisch archief, waardoor je nu nog kan luisteren naar de liederen zoals ze gezongen werden in 1930.
- » De Amerikaanse componist en bio-akoesticus **Bernie Krause** heeft meer dan vijftien-duizend geluiden opgenomen in de natuur: van grommende berggorilla's tot krakend ijs en zoemende mierenkolonies. Als je zijn volledige collectie wil beluisteren, zou je daar maar liefst zeven maanden dag en nacht mee bezig zijn!
- » In het muziekgenre *animal ambient* zijn dieren de geluidsbron en treedt de mens enkel op als producer of remixer. De Britse muzikant **Chris Watson** bracht in 1996 zijn eerste plaat uit die volledig bestond uit natuuroptnames: *Stepping into the Dark*.
- » De Duits-Canadese geluidskunstenaar **Hildegard Westerkamp** mixt field recordings met muzikale elementen om meeslepende en poëtische audio-ervaringen te maken. Daarmee is ze een van de pioniers van de soundscape.
- » De Canadese componist **Murray Schafer** startte het World Soundscape Project in de jaren 60. Samen met andere kunstenaars en onderzoekers, waaronder Hildegard Westerkamp, reisde hij de wereld rond om de geluiden van verschillende omgevingen op te nemen en te bestuderen. Zo ontdekte hij het belang van akoestische ecologie en de impact van geluid op ons welzijn en de omgeving. Schafer pleitte voor een hernieuwde aandacht voor de akoestische omgeving en voor de bescherming van de geluiden van de natuurlijke wereld.

Ging jij met dit stappenplan aan de slag?
Heb je opmerkingen of feedback? Wil je de resultaten met ons delen?
We horen het graag! Contacteer ons op info@aifoon.org.

aifoon

www.aifoon.org